

TRE MÅDER AT 'TÆNKE PÅ'

Résumé:

Vi har tre måder at tænke på:

1. Den filosofiske måde. Modellen har vi fra de gamle græske filosoffer: Platon m.fl. Den filosofiske måde var grundlaget for det intellektuelle liv i Middelalderen og for de nye universiteter. Man udviklede et særligt fag, som man kaldte teologi. Et nyskabt ord. Den senere præsteuddannelse blev bygget op med et toårigt filosofistudium og et tre/fire årigt teologistudium. Det er vistnok stadig modellen. Teologiens område var den kristne tro, som man forsøgte med sin trænede forstand at beskrive og trænge dybere ind i. Teologi var læren om Gud, sådan som han har åbenbaret sig. Teologerne udviklede ofte deres egen skole og skrev teologiske værker, som blev kaldt "dogmatikker". På reformationstiden kaldte man dem "katekismuser". Luther var en af de første teologer, der skrev både den "lille katekismus" og den "store katekismus". Den filosofiske måde har også beskæftiget sig med Gud, ligesom de græske filosoffer. Den østkirkelige tradition gik ikke ind på dette "akademiske" spor. Det var kun den latinske kirke.
2. Den naturvidenskabelige måde. Denne måde er af nyere dato og begyndte i 17-tallet. Der var ikke rigtig plads for Gud, og mange udgaver fravalgte fuldstændig Gud. Den blev kaldt ateistisk. Det er den, der har overtaget den moderne måde at tænke på.
3. Den bibelske måde. Bibelen udtrykker, hvordan Gud tænker og hvordan han kommunikerer sin forståelse af virkeligheden på. Derfor taler vi om "Guds ord". Nu er det ikke kun de græske filosoffer og andre og de nutidige naturvidenskabsmænd, der prøver at formidle sandheden, men også Gud gør det. Det er den kristne tro. Og Guds måde viser sig ofte radikalt anderledes og afslører, at vores tankesæt kan være helt forkert, så vi bygger vort liv og kultur op på løgne eller misforståelser. Jeg spørger mig selv, om den såkaldte "kunstige intelligens" hindrer os i at "tænke". Jfr. skolebørnenes problemer.
4. Vores kultur er en "skreven" kultur: Vi skriver vore tanker og kommunikerer med bogstaver og billeder (+ tegninger). Vi bruger ikke længere høresansen. Selvom Guds ord er blevet nedskrevne takket være Helligånden, så er de primært beregnet til at høres. Høresansen er nemlig menneskets primære sans for at kommunikere med andre mennesker og med Gud, jfr. de små børn.
5. Jeg mener, at på grund af det ovenfor anførte, er vores kommunikation med Gud blevet reduceret eller måske afbrudt. Det er altså et "teologisk" problem. Jeg mener, at det kan være hovedårsagen til vores meget lille tro og teologernes manglende evne til at lytte til Gud, men til andre teologer. Det er tankevækkende, at Bibelen i de sidste tusind år kun har været et opslagsværk til at underbygge ens egen teologiske tænkning. Mine aktuelle erfaringer siger mig, at vi lytter ikke for alvor til Helligånden, sandhedens og kirkens ånd. Jesus "skriver" til de syv menigheder i Lilleasien: "Den som har ører, skal lytte til, hvad Ånden siger til de kirkerne" (Åb 2,7 m.fl.). Det er efter min vurdering kirkens hovedproblem: Gud kan ikke komme til orde.

14 09 2026

LM